

Relevante punten uit het Algemeen Overleg Schulden en Armoedebelid 24-09-2015

Kwetsbare jongeren en schulden

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Om te voorkomen dat ik niet meer toekom aan de kwetsbare jongeren, zoals mijn collega van D66 overkwam, begin ik met dat punt. De Federatie Opvang heeft hierover de noodklok geluid. Een op de zeven jongeren heeft risicovolle schulden en/of betalingsachterstanden en er zou categoriaal geen toegang zijn tot de schuldhulp. Dat werd in het vorige AO ook al over zzp'ers en jongeren gezegd. Ook ik meen me te herinneren dat daarover gesproken zou worden. Ik hoor graag hoe het daarmee staat. Het probleem lijkt immers wederom te spelen bij de discussie over de probleemjongeren. Zij hebben geen toegang tot de schuldhulp. Ze komen er niet tussen, omdat de regels te strak zijn.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): Ik heb vervolgens nog een vraag over de schulden bij kwetsbare jongeren. Met de decentralisaties lijken zij ook op het gebied van schuldhulp erop achteruit te zijn gegaan nu bijvoorbeeld de jeugdzorg nog maar tot 18 jaar is. Voor zwerfjongeren kunnen gemeenten inderdaad een integrale werkwijze ontwikkelen, samen met het initiatief Van De Straat. Gaat de staatssecretaris dit zelf ook stimuleren, bijvoorbeeld door voorbeelden te verspreiden, pilots te starten, te faciliteren of te stimuleren? De bal lijkt nu enkel bij gemeenten te liggen, terwijl wij dit juist ook heel belangrijk vinden. Het is een belangrijke taak van het kabinet.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Er was afgelopen vrijdag een uitzending van Nieuwsuur over de problemen van dakloze jongeren. In de brief staat dat er twee signalen zijn. 1. Gemeenten zeggen dat ze niet genoeg ruimte voor maatwerk hebben. 2. Organisaties zeggen dat er ruimte voor maatwerk is, maar dat die niet gebruikt wordt. De heer Moors zegt ook dat er ruimte is voor maatwerk. Stel dat je het nu hebt over die dakloze jongeren. Welke mogelijkheden tot maatwerk hebben gemeenten voor hen en wat zouden gemeenten dan moeten doen?

De heer **Moors** (VVD): Het probleem van dakloze jongeren is een schrijnend probleem. De gemeenten zullen met wijkteams vanuit de Wmo en de ggz hulp aan deze mensen moeten bieden. Waarschijnlijk is eerst dat soort hulp nodig voordat er bijvoorbeeld naar schulden gekeken kan worden. Dat is nu precies wat volgens de VVD met decentralisaties goed geregeld is. We moeten dat zo veel mogelijk decentraliseren, we moeten de hulp zo dicht mogelijk op de situatie organiseren. De gemeenten hebben hierin dus een taak. Ik heb af en toe weleens het idee dat de gemeenten angst hebben om die situaties ook daadwerkelijk te proberen op te lossen. Ik denk dat het goed is dat we dit soort taken bij de gemeenten hebben neergelegd. Het is aan de gemeenten om zo goed mogelijk hulp te bieden.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dan ga ik nu even de onderscheiden leden van de commissie langs. Mevrouw Voortman heeft de kwetsbare jongeren aan de orde gesteld, en met haar meerdere leden van de commissie. Rond de kwetsbare jongeren is een aantal collega's in het kabinet aan zet. Vanuit VWS is de Doorbraakgroep gevormd om die kwetsbare jongeren perspectief te kunnen bieden. Vanuit SZW doen wij daaraan mee. Ik denk dat de leden van de commissie die ook met zorg doende zijn daarvan op de hoogte zijn. De meest kwetsbare jongeren zijn de jongeren die ook met de psychiatrie van doen hebben. Vaak gaat het dan ook om daken thuisloze jongeren. Wij hebben een apart traject -- dat doen wij samen met de ggz -- om te kijken wat er nodig is voor jonge mensen om hen niet alleen maar met zorg te bejegenen, maar ook te proberen om hen weer naar werk te begeleiden. Dat vind ik persoonlijk echt de allermoeilijkste groep om richting arbeidsmarkt te ruggensteunen. Daar zijn wij dus mee aan de slag.

Mevrouw **Yücel** (PvdA): Jongeren en schulden, daar ben ik niet aan toegekomen in mijn eerste termijn. Ik vraag de staatssecretaris om te bekijken -- misschien is dat in het verleden gebeurd, dat weet ik niet -- of de zorgtoeslagen rechtstreeks naar zorgverzekeraars

overgemaakt kunnen worden. Wat ik namelijk continu terughoor tijdens werkbezoeken en in gesprekken die ik voer, is dat jongeren dat geld heel vaak als een deel van het zakgeld beschouwen. Zij lopen heel lang onverzekerd rond en vervolgens komt dan de zorgverzekeraar met boetes en aanmaningen. Het zijn onnodige schulden en het leidt tot complexe situaties. Kan de staatssecretaris kijken of het mogelijk is om die toeslagen rechtstreeks over te maken, om eigenlijk iets te ontwikkelen zoals bij de kinderopvangtoeslag ook het geval is?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik weet dat mijn collega van VWS in conclaaf is met de Kamer over de vraag hoe wij dit nu moeten doen. Dit is een breder probleem dan alleen bij jongeren.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Ik ben iets minder blij waar het gaat om de kwetsbare jongeren. Het verwijzen naar de gemeenten vind ik echt te makkelijk. Dit is een heel kleine en tegelijkertijd grote groep die heel veel problemen heeft. Daar moet wel wat meer mee gebeuren dan verwijzen naar de gemeenten.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dan even de vragen van mevrouw Koşer Kaya, omdat zij het overleg moet verlaten. Over het geldloket heb ik genoeg gezegd. Ik heb in mijn eerste termijn al gezegd dat zowel VWS als SZW zich heel erg gecommitteerd voelt aan de kwetsbare jongeren. Wij plegen niet voor niets extra inzet, op twee fronten: vanuit de zorg en vanuit de arbeidsmarkt. Daar blijven wij mee doende, maar gemeenten moeten ook meedoen.

Over de kostendelersnorm:

Staatssecretaris **Klijnsma**: De VNG en ik hebben om 12.00 uur een bestuurlijk overleg gehad, zoals we heel regelmatig hebben. Daarin hebben we natuurlijk ook de kostendelersnorm besproken. Dat heeft in het volgende geresulteerd. Ik ben voornemens om tussen nu en twee weken de Verzamelbrief gemeenten weer te versturen; dat zei ik al. Daarvan gaat ook altijd een afschrift naar deze commissie. In die verzamelbrief wil ik nog eens heel helder opnemen dat de kostendelersnorm wat mij betreft niet van toepassing is in de bijstand als je mensen in huis neemt voor een kortdurend verblijf. Nu gaat de commissie mij natuurlijk onmiddellijk vragen: wat versta je onder een kortdurend verblijf? Mijn antwoord daarop is dat ik daarbij naar de gemeenten in kwestie kijk.

Je weet immers drommelsgoed wanneer iemand voorgoed bij je komt wonen en wanneer iemand kortdurend bij je komt wonen. Dat kunnen echt verschillende groepen in de samenleving zijn. Dat kunnen dak- en thuislozen zijn, dat kunnen vluchtelingen zijn, dat kan van alles zijn. Ik wil dat de kostendelersnorm daarop niet van toepassing wordt verklaard. Dat ga ik dus in die verzamelbrief opschrijven. Dan weten alle gemeenten ook dat zij recht in de leer zijn wanneer zij dat niet doen.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Begrijp ik goed dat dit geldt voor de gehele groep die er nu onder valt? Geldt dus voor de groep op wie nu de mantelzorgboete van toepassing is, dat die boete bij kortdurend verblijf buiten werking gesteld moet worden?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Het is aan gemeenten om maatwerk te leveren, maar mij is gevraagd door de VNG-commissie Werk en Inkomen of ik in ieder geval het signaal vanuit het kabinet over het voetlicht wil brengen dat iemand die een bijstandsuitkering heeft en kortdurend iemand in huis neemt, niet wordt gekort op zijn bijstandsuitkering in de context van de kostendelersnorm. Daar heb ik ja op gezegd. Aan het eind van de rit is het echter altijd aan de gemeenten om maatwerk te leveren.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): Of gemeenten wel of niet om budget vragen, wil ik even laten liggen. Gemeenten vragen in elk geval wel om meer ruimte voor uitzonderingen. Ik heb zelf het voorbeeld genoemd van medische gronden. Ik hoor bijvoorbeeld van mijn wethouders dat twee mensen met een psychiatrische achtergrond die samenwonen om

elkaar een beetje in de gaten te houden, maar niet gezamenlijk een huishouden voeren, ook meemaken dat zij gekort worden. Voor dat soort gevallen zou meer ruimte moeten zijn voor gemeenten om af te wijken van die kostendelersnorm. Hoe denkt de staatssecretaris daarover?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Als er sprake is van een schrijnend geval, kan de gemeente altijd kijken hoe zij daarmee omgaat. Dat was altijd al zo en dat is nog steeds zo. Daar heb ik ook nog een keer over gesproken met de VNG. Dat wil ik op zich best aan de verzamelbrief toevoegen, want het kan maar helder zijn. Dat is bij schrijnende gevallen. Het is echt aan de gemeente om te bepalen wanneer een geval schrijnend is.